

Professioneel gedrag: een (on)mogelijke opgave voor studenten/artsen?

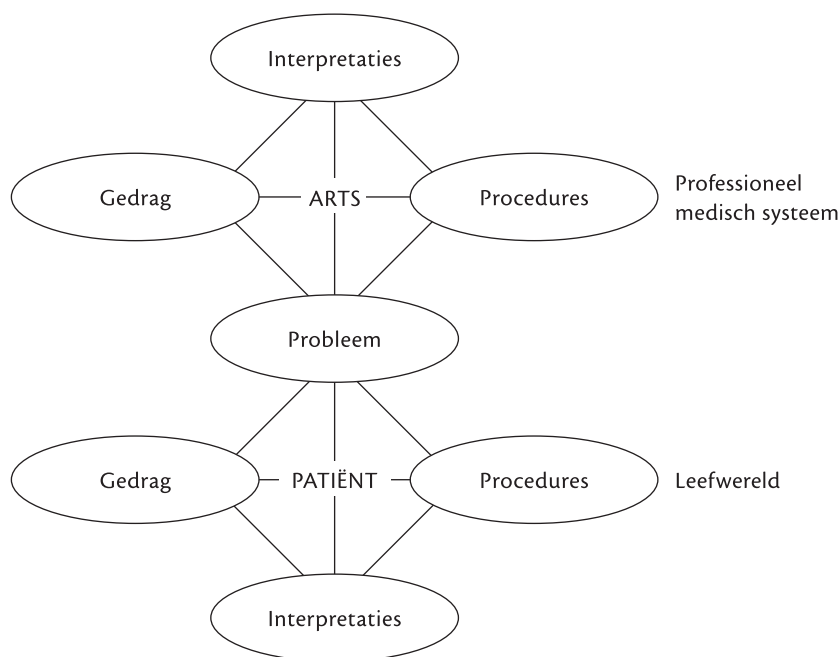
De winnende bijdrage aan GOC2000 in de categorie beschrijvend

L.C. Aukes

Rijksuniversiteit Groningen

De grote uitdaging in het medisch (vaardigheids)onderwijs is het vertalen van kennis en houding in *professioneel gedrag* van studenten/artsen, omdat daarmee de validiteit van het medisch onderwijs toeneemt. De validiteit wordt simpelweg groter naarmate men hoger in de piramide van Miller terecht komt, met andere woorden als men 'cognition' weet te vertalen in 'behaviour'. Dat is een lastige opgave, omdat gedrag moeilijk concreet

te omschrijven is. Bovendien verschillen de gehanteerde normen en criteria nogal met betrekking tot de vraag wat *geslaagd* professioneel gedrag is. Niet alleen omdat daarover van buitenaf verschillende meningen bestaan bij de verschillende betrokkenen, maar ook omdat tegenstrijdigheid van eisen inherent is aan professioneel gedrag. Het onderstaande model is geschikt om die ingebakken spanning van professioneel gedrag bloot te leggen.

Model: *Professioneel gedrag/competentie van arts in relatie tot patientgedrag/competentie.*

Professioneel gedrag ('performance') is het meest zichtbare, observeerbare onderdeel van medische competentie ('competence'). Voor een goed begrip van die samenhang is gebruik gemaakt van een model van Weick, waarin *gedrag* onderdeel is van een netwerk van *problemen*, *interpretaties*, *procedures*. Dat basismodel is vertaald in *professioneel gedrag* binnen het medisch professionele systeem, *patiëntgedrag* binnen de leefwereld en het verband tussen beide. Het begrip *competentie* kan nu simpelweg begrepen worden als het lijnenspel van verbindingen. Voorbeelden van tegenstrijdige eisen ten aanzien van *geslaagd professioneel gedrag* kunnen worden aangegeven vanuit respectievelijk:

- de interpretaties: cognitieve, affectieve, regulatieve kennis en interpretaties;
- de procedures: Evidence Based Medicine en Patientcentredness;
- de problemen: biologische, psychologische en sociale aspecten.

Geneeskunde kan worden getypeerd als de delicate balans tussen het streven naar wetenschappelijke zekerheid/waarschijnlijkheid en de kunst van het omgaan met onzekerheid. De inherente spanning van medisch professioneel gedrag verklaart een groot deel van de *onzekerheid* waarmee studenten/artsen moeten leren omgaan. Dit model kan door docenten en studenten worden gebruikt als hulpmiddel bij feedback, reflectie en intervisie over 'denken, handelen en leren' tijdens opleiding en beroepsuitoefening, gericht op het aanleren van professionele manieren van omgaan met (on)zekerheid. Door onderwijsontwikkelaars kan het worden gebruikt bij het vaststellen van de complexiteit van onderwijsmateriaal en het gedoseerd aanbieden daarvan om de uitdaging en nuancering te bevorderen.